Ութերորդը յոթից է — Թիվ մեկ

Միլլերի երկու Հռոմները

Jeff Pippenger
2023-09-13

Ուիլյամ Միլլերն իր մարգարեական պատգամը հիմնեց երկու ամայացնող զորությունների կառուցվածքի վրա, որոնք նա ճշգրտորեն նույնացրեց որպես հեթանոսական Հռոմ և պապական Հռոմ։

> «Ուիլյամ Միլլերը, իր հերմենևտիկան կիրառելիս, զանազան ապոկալիպտիկ հատվածներում նկատեց կրկնվող մի թեմա՝ հակամարտություն Աստծո ժողովրդի և նրանց թշնամիների միջև։ Դարերի ընթացքում Աստծո ժողովրդի դեմ հալածող իշխանությունների իր վերլուծության մեջ նա մշակեց երկու պղծությունների հասկացությունը, որոնք սահմանեց որպես հեթանոսություն (առաջին պղծությունը), որը խորհրդանշում է եկեղեցուց դուրս գտնվող հալածող ուժը, և պապականություն (երկրորդ պղծությունը), որը ներկայացնում է եկեղեցու ներսում գործող հալածող իշխանությունը։ Երկու պղծությունների այս մոտիվն էր, որ բնորոշում էր նրա հետագա մարգարեական մեկնաբանությունների մեծ մասը»։ P. Gerard Damsteegt, Foundations of the Seventh-day Adventist Message and Mission, 22.

Ադվենտիզմի աստվածաբաններն ընդունում են այն փաստը, որ Միլլերի մարգարեական կիրառության շրջանակը հեթանոսության և պապականության երկու ավերող զորություններն էին, նույնիսկ եթե նրանք դա դիտարկում են միայն որպես միլլերական պատմության վերլուծություն, և ոչ թե որպես մի ճշմարտություն, որ Աստված տվել էր նրան։

> «Աստված Իր հրեշտակին ուղարկեց ազդելու մի հողագործի սրտի վրա, որը չէր հավատացել Աստվածաշնչին, որպեսզի առաջնորդի նրան մարգարեությունները քննելու։ Աստծու հրեշտակները բազմիցս այցելեցին այդ ընտրյալին՝ նրա միտքը առաջնորդելու և նրա հասկացողության առջև բացելու այն մարգարեությունները, որոնք միշտ խավար էին եղել Աստծու ժողովրդի համար։ Ճշմարտության շղթայի սկիզբը տրվեց նրան, և նա առաջնորդվեց որոնելու օղակ առ օղակ, մինչև որ զարմանքով և հիացմունքով նայեց Աստծու Խոսքին։ Այնտեղ նա տեսավ ճշմարտության մի կատարյալ շղթա։ Այդ Խոսքը, որը նա համարել էր աններշնչյալ, այժմ իր տեսիլքի առջև բացվեց իր գեղեցկությամբ ու փառքով։ Նա տեսավ, որ Սուրբ Գրքի մի մասը բացատրում է մյուսը, և երբ մի հատված փակ էր նրա հասկացողության համար, Խոսքի մեկ այլ մասում նա գտնում էր այն, ինչը բացատրում էր այն։ Նա Աստծու սուրբ Խոսքին վերաբերվեց ուրախությամբ և ամենախոր հարգանքով ու երկյուղածությամբ»։ Վաղ գրվածքներ, 230։

«Նրա հրեշտակը» Տիկին Ուայթի կողմից ուղղակիորեն նույնացվում է որպես Գաբրիել։

> Հրեշտակի՝ «Ես Գաբրիելն եմ, որ կանգնած եմ Աստծու ներկայության մեջ», խոսքերը ցույց են տալիս, որ նա երկնային ատյաններում բարձր պատվի դիրք է

զբաղեցնում։ Երբ նա Դանիելին պատգամ բերեց, ասաց. «Եվ չկայ մէկը, որ այս բաներուն մէջ ինծի հետ հաստատ կանգնի, բացի ձեր իշխան Միքայէլէն [Քրիստոս]»: Դանիել 10:21: Գաբրիելի մասին Փրկիչը Հայտնության մեջ ասում է, որ «Նա ուղարկեց և Իր հրեշտակի միջոցով ցույց տվեց այն Իր ծառա Հովհաննեսին»: Հայտնություն 1:1: Եվ հրեշտակը Հովհաննեսին հայտարարեց. «Ես քո և քո եղբայր մարգարեների հետ մի ծառայակից եմ»: Հայտնություն 22:9, R.V.: Զարմանալի միտք է, որ այն հրեշտակը, որ պատվով հաջորդում է Աստծու Որդուն, հենց նա է ընտրված՝ Աստծու խորհուրդները մեղավոր մարդկանց բացահայտելու համար: «Դարերի Փափագը», 99:

«Հրաշալի միտք է,—որ այն հրեշտակը, որը պատվի մեջ Աստծո Որդուց հետո հաջորդ տեղում է կանգնած, հենց նա է ընտրված՝ Աստծո նպատակները բացելու» Ուիլյամ Միլլերի մտքին: Միայն Գաբրիելը չէր, այլև հրեշտակները՝ հոգնակի թվով, առաջնորդեցին նրա ըմբռնումը այն մարգարեությունների վերաբերյալ, «որոնք մշտապես խավար էին եղել Աստծո ժողովրդի համար»: Գաբրիելը և մյուս հրեշտակները Միլլերին առաջնորդեցին Աստվածաշնչի միջով՝ հաջորդաբար, Ծննդոցից սկսած: Ուստի նա առաջնորդվեց դեպի Աստվածաշնչի ամենաերկար ժամանակային մարգարեությունը, որը Ղևտական քսանվեցերորդ գլխի «յոթ ժամանակներն» են (երկու հազար հինգ հարյուր քսան տարիները), շատ ավելի վաղ, քան առաջնորդվեց դեպի Դանիել մարգարեի ութերորդ գլխի տասնչորսերորդ խոսքի երկու հազար երեք հարյուր օրերը:

«Այնուհետև ես ինձ նվիրեցի աղոթքին և Խոսքի ընթերցանությանը: Վճռեցի մի կողմ դնել իմ բոլոր նախապաշարումները, Սուրբ Գիրքը հիմնովին համեմատել Սուրբ Գրքի հետ, և նրա ուսումնասիրությանը հետևել կանոնավոր ու մեթոդական կերպով: Սկսեցի Ծննդոցից և կարդում էի համար առ համար՝ առաջ չանցնելով ավելի արագ, քան տարբեր հատվածների իմաստը կարող էր այնքան բացվել, որ ինձ ազատեր որևէ միստիցիզմի կամ հակասությունների վերաբերյալ տարակուսանքից: Ամեն անգամ, երբ որևէ բան մթագին էի գտնում, իմ սովորությունն էր այն համեմատել բոլոր հարակից հատվածների հետ, և CRUDEN-ի օգնությամբ ես քննում էի Սուրբ Գրքի բոլոր այն տեքստերը, որոնցում հանդիպում էին որևէ մթագին հատվածում պարունակվող աչքի ընկնող բառերից որևէ մեկը: Ապա, թույլ տալով, որ յուրաքանչյուր բառ իր պատշաճ առնչությունն ունենա տեքստի նյութի հետ, եթե իմ ըմբռնումը համահունչ էր Աստվածաշնչի բոլոր հարակից հատվածներին, դա այլևս դժվարություն չէր մնում: Այս կերպ ես շարունակեցի Աստվածաշնչի ուսումնասիրությունը՝ իմ առաջին ամբողջական ընթերցման ընթացքում, մոտ երկու տարի, և լիովին համոզվեցի, որ այն ինքն է իր մեկնաբանը: Ես գտա, որ Սուրբ Գրքի համեմատությամբ պատմության հետ բոլոր մարգարեությունները, որքանով որ կատարվել էին, կատարվել էին բառացիորեն. որ Աստվածաշնչի բոլոր զանազան պատկերները, փոխաբերությունները, առակները, նմանությունները և այլն, կամ բացատրված էին իրենց անմիջական համատեքստում, կամ այն եզրերը, որոնցով դրանք արտահայտված էին, սահմանված էին Խոսքի այլ մասերում, և երբ այսպես բացատրվում են, պետք է բառացիորեն հասկացվեն՝ այդպիսի բացատրությանը համապատասխան: Այսպես

> ես համոզվեցի, որ Աստվածաշունչը հայտնված ճշմարտությունների մի համակարգ է, տրված այնքան հստակ և պարզ, որ «անցորդ մարդը, թեև անմիտ լինի, կարիք չունի այնտեղ մոլորվելու»: …»
>
> «Սուրբ Գրքերի առավել խոր ուսումնասիրությունից ես եկա այն եզրակացության, որ հեթանոսների գերիշխանության յոթ ժամանակները պետք է սկսվեին այն ժամանակ, երբ հրեաները դադարեցին անկախ ազգ լինելուց՝ Մանասեի գերության ժամանակ, որը լավագույն ժամանակագիրները վերագրում էին մ.թ.ա. 677 թվականին. որ 2300 օրերը սկսվեցին յոթանասուն շաբաթների հետ, որոնք լավագույն ժամանակագիրները թվագրում էին մ.թ.ա. 457 թվականից. և որ 1335 օրերը, որոնք սկսվում էին ամենօրյա զոհաբերության վերացումից և ամայացնող պղծության հաստատումից, Դանիել, գլուխ յոթ, համար տասնմեկ, պետք է թվագրվեին պապական գերիշխանության հաստատումից՝ հեթանոսական պղծությունների վերացումից հետո, և որը, ըստ լավագույն պատմագիրների, որոնց ես կարող էի դիմել, պետք է թվագրվեր մոտավորապես մ.թ. 508 թվականից: Այս բոլոր մարգարեական ժամանակաշրջանները հաշվելով այն տարբեր թվականներից, որոնք լավագույն ժամանակագիրները սահմանել էին այն իրադարձությունների համար, որոնցից դրանք ակնհայտորեն պետք է հաշվվեին, դրանք բոլորը միասին կավարտվեին մոտավորապես մ.թ. 1843 թվականին: Այսպես, 1818 թվականին, Սուրբ Գրքերի իմ երկամյա ուսումնասիրության ավարտին, ես բերվեցի այն հանդիսավոր եզրակացությանը, որ այդ ժամանակից մոտ քսանհինգ տարի անց մեր ներկա վիճակի բոլոր գործերը պիտի ավարտվեին…» Վիլյամ Միլլերի Apology and Defense, 6, 12:

Առաջին հիշատակության կանոնը հաստատում է, որ առաջին հիշատակված բանը ամենամեծ կարևորությունն ունի, և Հայտնության առաջին գլխի առաջին համարում առաջին հիշատակվածը այն հաղորդակցման գործընթացն է, որ Հայրը գործածում է, երբ պատգամ է տալիս Հիսուսին, Ով էլ իր հերթին այն տալիս է Իր հրեշտակին, որն ապա այն տալիս է մի մարգարեի, և նա այն գրի է առնում ու ուղարկում եկեղեցիներին: Երբ ադվենտիզմը մերժեց Ուիլյամ Միլլերի գործն ու բացահայտումները, նրանք ոչ միայն մերժեցին իրենց հիմքերը, այլև մերժեցին հենց այն հաղորդակցման գործընթացը, որը Միլլերին հասցրեց իր հասկացողություններին, և մերժեցին այն գործընթացը, որը միակ ճանապարհն է մարդկանց համար հասկանալու Հիսուս Քրիստոսի Հայտնությունը, որ բացվում է փորձաշրջանի փակվելուց անմիջապես առաջ:

Միլլերը առաջնորդվեց հասկանալու, որ Ղևտացոց գրքի յոթ ժամանակները սկսվել են մ.թ.ա. 677 թվականին: Միայն 1856 թվականին էր, որ Տերը օգտագործեց Հայրամ Էդսոնին՝ ցույց տալու, որ յոթ ժամանակների ցրումը նույնպես իրականացվել էր Իսրայելի հյուսիսային տասը ցեղերի դեմ: Տերը փորձում էր զարգացնել յոթ ժամանակների հասկացողությունը՝ համաձայնությամբ Միլլերի յոթ ժամանակների հիմնարար հայտնագործության հետ, սակայն շատ ավելի հեռու՝ դրանից այն կողմ: Բայց 1856 թվականին Հայրամ Էդսոնի ներկայացրած լույսը առեղծվածորեն ավարտվեց, որովհետև այդ շարքի ութերորդ հոդվածն ավարտվում էր «Review and

Herald»-ի այն ժամանակվա խմբագիր Ջեյմս Ուայթի խոսքերով. «Շարունակելի»: Այն պիտի «շարունակվեր», բայց ոչ մինչև 2001 թվականի սեպտեմբերի 11-ից հետո, երբ Տերը Իր ժողովրդին առաջնորդեց դեպի «հին շավիղները» և ի վերջո դեպի Հայրամ Էդսոնի գրած անավարտ հոդվածաշարը:

Մենք այժմ չենք անդրադառնում այն ապստամբությանը, որ սկսվեց մեծ հիասթափությունից կարճ ժամանակ անց, այլ պարզապես նշում ենք, որ թեև Միլլերը առաջնորդվեց դեպի Ղևտացոց քսանվեցերորդ գլխի «յոթ ժամանակները», պարզ է, որ Տերը նպատակ ուներ յոթ ժամանակների սկզբնական ըմբռնումը մեծացնել Միլլերի՝ այս թեմայի վերաբերյալ հիմնարար ըմբռնումից անդին: Նա ընտրեց Հայրամ Էդսոնին՝ հենց այդ պատմությունից նույն ծառային, որին նախկինում ընտրել էր՝ 1844 թվականի հոկտեմբերի 23-ին Քրիստոսի՝ Ամենասուրբ Տեղը մտնելու տեսիլքը տալու համար:

Ահա թե ինչու ես օգտագործեցի ադվենտիստ աստվածաբանի խոսքերը՝ ընդունելու համար, որ Միլլերի բոլոր մարգարեական կիրառությունների շրջանակը հիմնված էր Դանիելի գրքում ներկայացված երկու ավերիչ իշխանությունների վերաբերյալ նրա ըմբռնման վրա. դրանք ներկայացված են որպես «ամենօրյա»-ն (հեթանոսություն), որը միշտ կապված է կա՛մ «հանցանքի», կա՛մ «պղծության» հետ, և երկուսն էլ ներկայացնում են պապականության ավերիչ իշխանության տարբեր կողմերը: Միլլերի հիմնարար ըմբռնումը հռոմեական իշխանությունների վերաբերյալ մեծապես աճել է այն պատմությունից ի վեր, որը նա ներկայացնում է:

Աստծու հրեշտակները, ներառյալ Գաբրիելը, առաջնորդեցին Միլլերին դեպի այն հասկացողությունները, որոնք նա հռչակում էր: Այդ հասկացողությունների մեջ ընդգրկված էին այն մարգարեությունները, որոնք նա հռչակում էր, աստվածաշնչյան մեկնաբանության այն կանոնները, որոնք նա գործածում էր, ինչպես նաև այն շրջանակը, որը նրան հնարավորություն էր տալիս մարգարեությունները ճիշտ կերպով կարգավորել: Միլլերին տրվեց այն շրջանակը, ըստ որի Դանիելում հիշատակված երկու ավերիչ զորությունները հեթանոսական Հռոմն ու պապական Հռոմն էին: «Future for America»-ն առաջնորդվեց դեպի վիշապի, գազանի և սուտ մարգարեի երեք ավերիչ զորությունների շրջանակը:

> Եվ ես տեսա երեք պիղծ ոգիներ, որոնք գորտերի նման դուրս էին գալիս վիշապի բերանից, և գազանի բերանից, և սուտ մարգարեի բերանից: Որովհետև դրանք դևերի ոգիներ են, որոնք հրաշքներ են գործում և ելնում են երկրի թագավորների և ամբողջ աշխարհի մոտ, որպեսզի նրանց հավաքեն Ամենակալ Աստծու այն մեծ օրվա պատերազմի համար: Հայտնություն 16:13, 14.

Ամերիկայի ապագայի շրջանակը կառուցված է Միլլերի աշխատանքի վրա, սակայն անցնում է այն սահմաններից այն կողմ, որտեղ նրա աշխատանքը կանգ էր առել: Ադվենտիզմը լքեց նրա շրջանակը և վերադարձավ ուխտադրուժ բողոքականության և Հռոմի աստվածաբանությանը: Մարգարեության նույն գիծը, որ սկսվել է Դանիելի գրքում, շարունակվում է Հայտնության գրքում:

«Հայտնությունը կնքված գիրք է, բայց նաև բացված գիրք է: Այն արձանագրում է զարմանահրաշ իրադարձություններ, որոնք պետք է տեղի ունենան այս երկրի պատմության վերջին օրերում: Այս գրքի ուսմունքները որոշակի են, ոչ թե խորհրդավոր և անհասկանալի: Դրա մեջ վերցված է մարգարեության նույն գիծը, ինչ Դանիելի գրքում: Որոշ մարգարեություններ Աստված կրկնել է՝ այսպիսով ցույց տալով, որ դրանց պետք է կարևորություն տրվի: Տերը չի կրկնում այն բաները, որոնք մեծ նշանակություն չունեն»: Manuscript Releases, հատոր 9, էջ 8:

Միլլերը չէր կարող ըմբռնել Հայտնության գրքի մարգարեությունները, որովհետև հեթանոսության և պապականության այն գիծը, որ Դանիելում այնքան հստակորեն նույնականացված է, Հայտնության գրքում ընդարձակվում է՝ ներառելու մարգարեական պատմության ասպարեզ ի հայտ եկող հաջորդ հալածող իշխանությունը:

«Հեթանոսության միջոցով, ապա՝ նաև պապականության միջոցով, սատանան բազում դարեր իր զորությունը գործադրեց՝ ջանալով երկրից ջնջել Աստծո հավատարիմ վկաներին: Հեթանոսներն ու պապականները շարժվում էին նույն վիշապային ոգով: Նրանք տարբերվում էին միայն նրանով, որ պապականությունը, Աստծուն ծառայելու ձևացնելով, առավել վտանգավոր և դաժան թշնամի էր: Հռոմեականության միջնորդությամբ սատանան աշխարհը գերության մեջ առավ: Աստծո խոստովանյալ եկեղեցին ներքաշվեց այս մոլորության շարքերի մեջ, և ավելի քան հազար տարի Աստծո ժողովուրդը տառապեց վիշապի ցասման ներքո: Եվ երբ պապականությունը, զրկված իր զորությունից, հարկադրված եղավ դադարեցնել հալածանքը, Հովհաննեսը տեսավ մի նոր իշխանություն, որ ելնում էր՝ արձագանքելու վիշապի ձայնին և շարունակելու նույն դաժան ու հայհոյական գործը: Այս իշխանությունը, վերջինը, որ պատերազմ պիտի մղի եկեղեցու և Աստծո օրենքի դեմ, խորհրդանշված էր գառան նման եղջյուրներ ունեցող մի գազանով: Դրան նախորդած գազանները ծովից էին ելել, իսկ սա դուրս եկավ երկրից՝ ներկայացնելով այն ազգի խաղաղ վերելքը, որ խորհրդանշվում է դրանով: «Գառան նման երկու եղջյուրները» ճշգրտորեն ներկայացնում են Միացյալ Նահանգների կառավարության բնավորությունը, ինչպես այն արտահայտված է նրա երկու հիմնարար սկզբունքներում՝ հանրապետականության և բողոքականության մեջ: Այս սկզբունքները որպես ազգ մեր զորության և բարգավաճման գաղտնիքն են: Նրանք, ովքեր առաջինն ապաստան գտան Ամերիկայի ափերին, ուրախանում էին, որ հասել էին մի երկիր, ազատ պապականության ամբարտավան հավակնություններից և թագավորական իշխանության բռնակալությունից: Նրանք վճռեցին հաստատել մի կառավարություն՝ քաղաքացիական և կրոնական ազատության լայն հիմքի վրա»:

«Սակայն մարգարեական մատիտի խիստ ուրվագծումը այս խաղաղ տեսարանի մեջ փոփոխություն է բացահայտում: Գառնանման եղջյուրներ ունեցող գազանը խոսում է վիշապի ձայնով և «նրա առաջ գործադրում է առաջին գազանի ամբողջ իշխանությունը»: Մարգարեությունը հայտարարում է, որ նա երկրի վրա բնակվողներին պիտի ասի, որ գազանի պատկեր կանգնեցնեն, և որ «ստիպում է բոլորին՝ փոքրերին ու մեծերին, հարուստներին ու աղքատներին, ազատներին ու

> ծառաներին, որ նշան ընդունեն իրենց աջ ձեռքի վրա կամ իրենց ճակատների վրա, և որ ոչ ոք չկարողանա գնել կամ վաճառել, եթե չունենա նշանը, կամ գազանի անունը, կամ նրա անվան թիվը»։ Այսպիսով բողոքականությունը հետևում է Պապականության հետքերին»։ Signs of the Times, November 1, 1899.

Միլլերի համար Հայտնության տասներեքերորդ գլխի ծովից ելնող գազանը և երկրից ելնող գազանը ներկայացնում էին հեթանոսական Հռոմը, որին հաջորդում էր պապական Հռոմը։ Միլլերը նաև փորձեց իր մեկնաբանական համակարգը կիրառել Հայտնության տասնյոթերորդ գլխի վրա, սակայն պապության մահաբեր վերքի բժշկությունը, Միացյալ Նահանգների և Միավորված ազգերի կազմակերպության մարգարեական դերը գտնվում էին այն աստվածային շրջանակից դուրս, որ հրեշտակների կողմից տրվել էր նրան։ Նրա համար Հայտնության տասներեքերորդ գլխում երկրից ելնող գազանը պապությունն էր։

Միլլերը այն պատգամաբերն էր, որ պիտի գործածվեր՝ Բողոքականության պատմուճանը հանելու այն դավանապես բողոքականների ձեռքից, որոնք դուրս էին եկել Խավար դարերից։ Այն ժամանակահատվածը, երբ Միացյալ Նահանգները պիտի խոսեր որպես վիշապ, երբ Հանրապետականությունը պիտի վերածվեր ժողովրդավարության, և ուխտադրժող բողոքականությունը պիտի միանար ուխտադրժող կառավարությանը և կրկներ եկեղեցու ու պետության այն միավորումը, որը պապության պատկերն է, դեռ ապագայում էր նրա օրերի համեմատ։ Այդ պատճառով նա փորձեց Հայտնության գիրքը տեղավորել այն աստվածային կառուցվածքի մեջ, որ իրեն տրվել էր հրեշտակների կողմից։

Նա ընտրվել էր հասկանալու այն գիտության աճը, որ տեղի ունեցավ 1798 թվականին, երբ բացվեցին Դանիել ութերորդ և իններորդ գլուխների Ուլայի գետի տեսիլքները։ Ամերիկայի համար ապագայում պետք է լիներ հասկանալ Դանիել տասներորդից մինչև տասներկուերորդ գլուխների Հիդդեկել գետի տեսիլքը, որը բացվեց 1989 թվականին, երբ, ինչպես նկարագրված է Դանիել տասնմեկերորդ գլխի քառասուներորդ համարում, նախկին Խորհրդային Միությունը ներկայացնող երկրները սրբվեցին պապականության և Միացյալ Նահանգների կողմից։

Հիմքը, որ հրեշտակների կողմից տրվեց Future for America-ին, հիմնված էր վիշապի, գազանի և սուտ մարգարեի եռակի միության համատեքստում մարգարեության նույնացման և կիրառության վրա։

> «Դանիելը Աստծուց ստացած լույսը տրվել էր հատկապես այս վերջին օրերի համար։ Այն տեսիլքները, որ նա տեսավ Ուլայի և Հիդդեկելի ափերին՝ Սինարի մեծ գետերի մոտ, այժմ իրականացման ընթացքի մեջ են, և բոլոր այն իրադարձությունները, որ կանխագուշակվել էին, շուտով պիտի կատարվեն»։ Testimonies to Ministers, 112.

Միլլերի հետևորդները ներկայացրին առաջին և երկրորդ հրեշտակների պատգամը՝ հռչակելով դատաստանի բացվելը։ Ամերիկայի ապագան ներկայացնում է երրորդ հրեշտակի պատգամը։

> Ես տնկեցի, Ապողոսը ջրեց, բայց աճը Աստված տվեց։ Ուրեմն ո՛չ տնկողն է մի բան, ո՛չ էլ ջրողը, այլ՝ Աստված, որ աճ է տալիս։ Իսկ տնկողն ու ջրողը մեկ են, և յուրաքանչյուրն իր վարձը պիտի ստանա իր իսկ աշխատանքի համեմատ։ Որովհետև մենք Աստծու հետ գործակիցներ ենք. դուք Աստծու մշակն եք, Աստծու շինությունն եք։ Ինձ տրված Աստծու շնորհքի համաձայն՝ որպես իմաստուն ճարտարապետ, ես հիմքը դրեցի, և ուրիշը դրա վրա շինում է։ Բայց ամեն մեկը թող զգուշանա, թե ինչպես է շինում դրա վրա։ Որովհետև ոչ ոք չի կարող դնել ուրիշ հիմք, քան դրվածն է, որ Հիսուս Քրիստոսն է։ Ա Կորնթացիս 3:6–11.

Երրորդ հրեշտակի պատգամը ճիշտ ներկայացնելու համար պետք է ներկայացնենք նաև առաջին երկու հրեշտակների պատգամները, որովհետև մեզ տեղեկացված է, որ առանց առաջինի և երկրորդի չի կարող լինել երրորդը։ Առաջին և երկրորդ պատգամները հիմքն են, իսկ երրորդը՝ գագաթաքարը, սակայն երրորդ պատգամը երբեք չի ժխտի կամ հակասի առաջինին և երկրորդին։ Եթե այդպես է վարվում, ապա դա ճշմարիտ պատգամը չէ։

> «Առաջին և երկրորդ պատգամները տրվեցին 1843 և 1844 թվականներին, և այժմ մենք գտնվում ենք երրորդի հռչակման ներքո. սակայն բոլոր երեք պատգամներն էլ դեռ պետք է հռչակվեն։ Այժմ ևս, ինչպես երբևէ նախկինում, նույնքան էական է, որ դրանք կրկնվեն ճշմարտությունը որոնողների համար։ Գրչով և ձայնով մենք պետք է հնչեցնենք այդ հռչակումը՝ ցույց տալով դրանց հաջորդականությունը և այն մարգարեությունների կիրառությունը, որոնք մեզ բերում են դեպի երրորդ հրեշտակի պատգամը։ Առաջինի և երկրորդի բացակայությամբ երրորդը լինել չի կարող։ Այս պատգամները մենք պետք է տանք աշխարհին հրատարակությունների և քարոզների միջոցով՝ մարգարեական պատմության շղթայի մեջ ցույց տալով այն բաները, որ եղել են, և այն բաները, որ պիտի լինեն»։ Selected Messages, գիրք 2, 104, 105։

Միլլերականների պատմության և մեր պատմության միջև կա մի շատ գեղեցիկ դիտարկում։ Միլլերականները սկիզբն էին, իսկ մենք՝ վախճանը։ Նրանք ներկայացրին և ապրեցին առաջին և երկրորդ հրեշտակների պատգամները։ Մենք ներկայացնում ենք երրորդ հրեշտակի պատգամը։ Նրանց չկնքված պատգամը (Ուլայի տեսիլքը) գտնվում է Դանիելի գրքի երկու գլուխներում, իսկ մերը (Հիդդեկելի տեսիլքը)՝ երեք գլուխներում։ Նրանք նույնականացրին առաջին և երկրորդ վայերը և ապրեցին երկրորդ վայի կատարման ընթացքում։ Մենք նույնականացնում և ապրում ենք երրորդ վայի կատարման ընթացքում։ Նրանց մարգարեական կիրառության շրջանակը հեթանոսական Հռոմն էր (վիշապը) և պապական Հռոմը (գազանը)։ Մեր մարգարեական կիրառության շրջանակը ժամանակակից Հռոմն է՝ որպես եռակի գազան։

Երբ մենք սկսում ենք դիտարկել Հայտնության տասնյոթերորդ գլխում պապական Հռոմի այն բնորոշ գիծը, ըստ որի նա յոթից եղող ութերորդն է, արժե ուշադրության առնել, թե հիմնադիր պատմության ընթացքում Միլլերականներն ինչ էին հասկանում Հռոմի վերաբերյալ։ Երրորդ հրեշտակը կունենա հավելյալ լույս, սակայն այդ լույսը երբեք չի հակասի հաստատված ճշմարտությանը։

Դանիել մարգարեի գրքի երկրորդ, յոթերորդ, ութերորդ, տասնմեկերորդ և տասներկուերորդ գլուխները, ի թիվս այլ զորությունների, նույնականացնում են Հռոմը: Մենք քննարկում ենք Հռոմի երկու փուլերը մինչև 1798 թվականը՝ հեթանոսականը և պապականը, որպես Միլլերի մարգարեական կիրառությունների շրջանակ: Միլլերը և պիոներները նույնականացնում են, որ Դանիել մարգարեի գրքի տասնմեկերորդ գլխի տասնչորսերորդ խոսքում հիշատակված «քո ժողովրդի ավազակները» ներկայացնում են Հռոմը:

> Եվ այն օրերին շատերը պիտի ելնեն հարավի թագավորի դեմ. նաև քո ժողովրդի ավազակները պիտի բարձրացնեն իրենց՝ տեսիլքը հաստատելու համար, բայց պիտի կործանվեն: Դանիել 11:14.

Այս համարի շրջանակներում առնվազն երկու կարևոր կետ կա, որ պետք է նկատի առնել: Այս համարում «տեսիլք» բառը Դանիելի գրքում գործածված այն երկու եբրայերեն բառերից մեկն է, որոնք թարգմանվում են որպես «տեսիլք»: «Տեսիլք» թարգմանված եբրայերեն բառերից մեկը châzôn-ն է, և նշանակում է երազ, կամ մարգարեություն, կամ տեսիլք: châzôn բառը մատնանշում է մարգարեական պատմությունը կամ ժամանակի մի շրջան, և այն Դանիելում հանդիպում է տասը անգամ ու միշտ թարգմանվում է «տեսիլք»:

Այլ եբրայերեն բառը, որը նույնպես թարգմանվում է որպես «տեսիլք», mar-eh’ է և նշանակում է «երևույթ»: Mar-eh’ բառը մատնանշում է մեկակի տեսարան, ժամանակի մեկ պահ: Եբրայերեն mar-eh’ բառը Դանիել գրքում հանդիպում է տասներեք անգամ և թարգմանվում է վեց անգամ՝ «տեսիլք», չորս անգամ՝ «դեմք», երկու անգամ՝ «երևույթ», և մեկ անգամ՝ «վայելչատես»:

Քո ժողովրդի ավազակները ներկայացնում են Հռոմը, և ուստի հենց Հռոմի մարգարեական թեման է, որ հաստատում է Դանիելի գրքում եղող մարգարեական «տեսիլքը»: Այս պատճառով կարևոր է հասկանալ Հռոմի նշանակությունը՝ որպես մարգարեական խորհրդանիշ:

Մարգարեական տրամաբանությունը պահանջում է, որ «տեսիլք» բառը, որը ներկայացնում է մարգարեական պատմությունը, լինի նույն այն «տեսիլքը», որին անդրադարձ է կատարվում Հայտնության գրքում, որովհետև ներշնչանքը նույնացնում է Դանիելը և Հայտնությունը որպես նույն գիրքը, որ դրանք լրացնում են միմյանց, միմյանց հասցնում են կատարելության, և որ այն նույն մարգարեական գիծը, որ գտնվում է Դանիելում, շարունակվում է Հայտնության մեջ: Մարգարեության Հոգու մեջ ներկայացված այդ կետերն արդեն ներառվել են հոդվածների այս շարքում, ուստի դրանք կրկին չեմ ներառի: Ես կավելացնեմ ևս մեկ կետ, որը նույնպես արդեն բերել ենք Քույր Ուայթից: Այդ կետն այն է, որ Աստվածաշնչի բոլոր գրքերը հանդիպում և ավարտվում են Հայտնության գրքում: Մարգարեական պատմության «տեսիլքը» (châzôn), որ գտնվում է Դանիելում և հաստատվում է Հռոմի մարգարեական թեմայով, ներկայացնում է մարգարեական պատմության տեսիլքը ամբողջ Աստվածաշնչի մեջ: Աստվածաշնչի բոլոր գրքերը հանդիպում և ավարտվում են Հայտնության մեջ, և

Աստված երբեք Ինքն Իրեն չի հակասում: Երբե՛ք: Եթե կարծում եք, թե Նա հակասել է, ապա ինչ-որ բան սխալ եք հասկացել: Նույն այդ եբրայերեն բառը (châzôn) նաև «տեսիլք» է թարգմանվում Առակաց գրքում:

> Որտեղ տեսիլք չկա, ժողովուրդը կորստյան է մատնվում. բայց ով պահում է օրենքը, նա երջանիկ է: Առակաց 29:18:

Ահա այդ համարը քննության առնելիս ուշադրության արժանի առաջին կետը: Եթե մենք սխալ հասկանանք Հռոմը, ապա չենք կարող հաստատել մարգարեական պատմության տեսիլքը: Այդ իրողությունն է, ըստ էության, բնորոշում ճիզվիտների և պատմության ընթացքում այլոց ջանքերը, որոնք ներմուծել են կեղծ աստվածաբանություն՝ կործանելու Հռոմի մարգարեական թեման: Երբ մենք դիտարկում ենք Հռոմի վերաբերյալ հիմնարար ըմբռնումը, պետք է սա մտքում պահենք:

> «Նրանք, ովքեր շփոթվում են խոսքի ըմբռնման մեջ, ովքեր չեն կարողանում տեսնել նեռի նշանակությունը, անշուշտ իրենց կդնեն նեռի կողմը: Այժմ մեզ համար ժամանակ չկա աշխարհին ձուլվելու: Դանիելը կանգնած է իր բաժնի մեջ և իր տեղում: Դանիելի և Հովհաննեսի մարգարեությունները պետք է հասկացվեն: Դրանք մեկնաբանում են միմյանց: Դրանք աշխարհին տալիս են ճշմարտություններ, որոնք յուրաքանչյուր ոք պետք է հասկանա: Այս մարգարեությունները պետք է վկայություն լինեն աշխարհում: Այս վերջին օրերում իրենց կատարմամբ դրանք իրենք իրենց կբացատրեն»: Kress Collection, 105.

Եթե դուք չտեսնեք նեռի (Հռոմի) իմաստը, ապա կմիանաք Հռոմին, և այս նախազգուշացումը դրված է այն համատեքստում, թե մարդը կարողանա՞, թե՞ չկարողանա հասկանալ Դանիելի և Հայտնության գրքերը: Միլլերականները ադվենտիզմի հիմնարար ըմբռնումը կառուցեցին Հռոմի իրենց նույնականացման վրա: Նրանք հասկանում էին, որ Հռոմը ներկայացված էր երկու ավերիչ զորություններով, որ երկուսն էլ Հռոմի փուլեր էին, սակայն պատմության այնպիսի փուլում չէին, որ տեսնեին Հռոմը որպես եռակի միություն, ինչպես այն ներկայացված է Հայտնության գրքում: Ուստի Դանիելը հիմքն է, որը ներկայացված է միլլերականներով, իսկ Հայտնությունը՝ գագաթքարը, որը ներկայացված է Future for America-ի կողմից: Կա ևս մի կետ Դանիել 11-րդ գլխի 14-րդ համարից, որը ցանկանում ենք նշել:

Միլլերն ու ռահվիրաները հասկանում էին, որ Նաբուգոդոնոսորի երազի պատկերը ներկայացնում էր Բաբելոնի, Մարա-Պարսկաստանի, Հունաստանի և Հռոմի չորս թագավորությունները: Նրանք չէին կարող տեսնել չորրորդ թագավորությունից այն կողմ, որովհետև հասկանում էին, որ պապական Հռոմը պարզապես Հռոմի երկրորդ փուլն էր, և հետևաբար՝ չորրորդ թագավորությունն ավարտվել էր 1798 թվականին: Իրենց պատմական դիտակետից մնացած միակ մարգարեական սահմանաքարը Քրիստոսի Երկրորդ գալուստն էր, երբ լեռից առանց ձեռքի կտրված վեմը պիտի զարկեր պատկերի ոտքերին: Միլլերի հետևորդները ճանաչում էին մարգարեական տարբերությունները հեթանոսական և պապական Հռոմի միջև, սակայն, հարկադրված լինելով 1798 թվականը համապատասխանեցնել Քրիստոսի վերադարձին, նրանք չէին

կարող տեսնել չորս թագավորություններից այն կողմ։

> «Մենք հասել ենք այն ժամանակին, երբ Աստծո սուրբ գործը ներկայացված է արձանի այն ոտքերով, որոնցում երկաթը խառնված էր կավահողի հետ։ Աստված ունի մի ժողովուրդ, ընտրյալ ժողովուրդ, որի զանազանելու կարողությունը պետք է սրբագործված լինի, որը չպետք է անսուրբ դառնա՝ հիմքի վրա դնելով փայտ, խոտ և ծղոտ։ Ամեն մի հոգի, որ հավատարիմ է Աստծո պատվիրաններին, կտեսնի, որ մեր հավատի տարբերակիչ առանձնահատկությունը յոթերորդ օրվա շաբաթն է։ Եթե կառավարությունը պատվելու լիներ շաբաթը այնպես, ինչպես Աստված պատվիրել է, այն կկանգներ Աստծո զորությամբ և ի պաշտպանություն այն հավատի, որ մի ժամանակ տրվեց սրբերին։ Բայց պետական այրերը կպաշտպանեն կեղծ շաբաթը և իրենց կրոնական հավատը կխառնեն պապականության այս զավակի պահման հետ՝ այն վեր դասելով այն շաբաթից, որն Տերը սրբացրել և օրհնել է՝ առանձնացնելով այն, որպեսզի մարդը սուրբ պահի, որպես նշան Իր և Իր ժողովրդի միջև՝ հազար սերունդների համար։ Եկեղեցական իշխանամոլության և պետական իշխանամոլության խառնուրդը ներկայացված է երկաթով և կավով։ Այս միությունը թուլացնում է եկեղեցիների ողջ զորությունը։ Եկեղեցուն պետության իշխանությամբ օժտելը չար հետևանքներ կբերի։ Մարդիկ գրեթե անցել են Աստծո համբերության սահմանը։ Նրանք իրենց ուժը ներդրել են քաղաքականության մեջ և միացել են պապականությանը։ Բայց ժամանակը կգա, երբ Աստված կպատժի նրանց, ովքեր անարգեցին Իր օրենքը, և նրանց չար գործը հետ կդառնա հենց իրենց վրա»։
> Seventh-day Adventist Bible Commentary, volume 4, 1168.

Հայտնություն տասնյոթերորդ գլուխը Աստվածաշնչյան մարգարեության թագավորությունների վերջին նույնականացումն է, և այն ցույց է տալիս, որ յոթ թագավորություններ ընկել են, իսկ ութերորդ թագավորությունը ժամանակակից Հռոմի եռակի միությունն է։ Եթե Աստվածաշնչյան մարգարեության թագավորություններին վերաբերող առաջին հիշատակությունը Դանիելի երկրորդ գլուխն է, իսկ դա, անշուշտ, այդպես է, ապա վերջին հիշատակությունը պետք է պատկերացվի առաջին հիշատակությամբ։ Ինչպե՞ս կարող են Դանիելի երկրորդ գլխի չորս թագավորությունները համընկնել Հայտնություն տասնյոթերորդ գլխի ութ թագավորությունների հետ։

Ուստի հիշե՛ք, մինչ առաջ ենք ընթանում, որ միլլերականները չէին կարող տեսնել մարգարեական իրադարձություններ իրենց պատմությունից այն կողմ։ Այն պատգամը, որ նրանք հասկացան և հռչակեցին, Քրիստոսի Երկրորդ Գալուստը նույնացնում էր որպես մարգարեական պատմության հաջորդ սահմանաքար։ Բայց եթե Հռոմի մասին միլլերական ըմբռնումը՝ որպես այն խորհրդանիշի, որ հաստատում է մարգարեական պատմության տեսիլքը, ինչպես նաև Դանիել երկրորդ գլուխը, երկուսն էլ միլլերական հիմնարար ճշմարտություններ են, ապա ինչպե՞ս կարող է սա համաձայնել Հայտնության տասնյոթերորդ գլխի ութ թագավորությունների հետ։

Եթե դուք անորոշ եք, թե Դանիելի երկրորդ գլխի պատկերը հիմնարար նշանակություն ունի՞, ապա ձեզ պետք է միայն դիտարկել 1843 և 1850 թվականների պիոներական գծապատկերները։ Երկուսի վրա էլ պատկերված է Դանիելի երկրորդ գլխի պատկերը։

Նույնքան նշանակալից է նաև այն, որ Էլեն Ուայթը հաստատում է, թե այդ երկու գծապատկերներն էլ կազմվել են Աստծո առաջնորդությամբ և Նրա ծրագրով:

> «Ես տեսել եմ, որ 1843 թվականի աղյուսակը առաջնորդված էր Տիրոջ ձեռքով, և որ այն չպետք է փոփոխվի. որ թվերը այնպիսին էին, ինչպես Նա էր կամենում. որ Նրա ձեռքը դրանցից որոշ թվերի մեջ եղած մի սխալի վրա էր և ծածկում էր այն, այնպես որ ոչ ոք չէր կարող տեսնել այն, մինչև որ Նրա ձեռքը հեռացվեց»: Վաղ գրվածքներ, 74, 75:

1850 թվականի քարտեզի վերաբերյալ նա ասաց.

> «Ես տեսա, որ Աստված Եղբայր Նիկոլսի կողմից աղյուսակի հրատարակության մեջ էր: Ես տեսա, որ Աստվածաշնչում այս աղյուսակի վերաբերյալ մարգարեություն կար, և եթե այս աղյուսակը նախատեսված է Աստծո ժողովրդի համար, եթե այն բավարար է մեկի համար, ապա մյուսի համար էլ է, և եթե մեկին պետք էր նոր աղյուսակ՝ ավելի մեծ չափերով գծված, ապա բոլորին էլ այն նույնքան էր պետք»: Manuscript Releases, հատոր 13, 359.

Աշխարհում կա մի հին առած, որն ասում է. «Մոլորությունն ունի բազմաթիվ ճանապարհներ, բայց ճշմարտությունը՝ միայն մեկը»: Գոյություն ունեն զանազան մոլորություններ, որոնք գործի են դրվել, որպեսզի մարդիկ չճանաչեն, թե Հայտնություն տասնյոթում ժամանակակից Հռոմը այն ութերորդ գլուխն է, որ յոթից է: Այդպիսի գործածվող մոլորություններից մեկը Ադվենտիզմի աստվածաբանների կողմից պատմության թագավորությունների խեղաթյուրված ներկայացումն է: Այստեղ ես չեմ խոսում Աստվածաշնչյան մարգարեության թագավորությունների մասին. դրանք երկու տարբեր բնորոշումներ են: Աստվածաշնչյան մարգարեության թագավորությունները հաստատվում են Դանիել երկրորդ գլխում եղած առաջին հիշատակության վրա, սակայն պատմության մեջ կային թագավորություններ, որոնք նախորդել էին Բաբելոնին: Էլեն Ուայթը հստակորեն նույնացնում է, թե որոնք էին պատմության թագավորությունները, սակայն Ադվենտիզմի աստվածաբանները անտեսում են ներշնչված վկայությունը և ստեղծում պատմության թագավորությունների այնպիսի հաջորդականություն, որը մթագնում է այն ըմբռնումը, որ Հռոմը միշտ ի հայտ է գալիս ութերորդը և յոթից է: Սակայն հենց Հռոմն է հաստատում տեսիլքը:

Ադվենտիզմի և հավատուրաց բողոքականության աստվածաբանները ենթադրում են, թե պատմության թագավորություններն էին Եգիպտոսը, Ասորեստանը, Բաբելոնը, Մարա-Պարսկաստանը, Հունաստանը, Հռոմը և այլն: Քույր Ուայթը մեզ տեղեկացնում է, որ կա պատմության երրորդ թագավորություն, որը նրանք ընտրում են դուրս թողնել: Արդյո՞ք նրանք դուրս են թողնում այդ թագավորությունը, թե՞ դուրս են թողնում Մարգարեության Հոգին: Երկուսն էլ:

> «Ազգերի պատմությունը, որոնք մեկը մյուսի հետևից զբաղեցրել են իրենց համար սահմանված ժամանակն ու տեղը՝ անգիտակցաբար վկայելով այն ճշմարտության մասին, որի իմաստը իրենք իսկ չէին գիտակցում, խոսում է մեզ հետ: Այսօր յուրաքանչյուր ազգի և յուրաքանչյուր անհատի Աստված Իր մեծ ծրագրում մի տեղ է

նշանակել։ Այսօր մարդիկ և ազգերը չափվում են այն Անսխալի ձեռքում եղող ուղղալարով։ Բոլորն իրենց իսկ ընտրությամբ որոշում են իրենց ճակատագիրը, և Աստված ամեն ինչ կառավարում է Իր նպատակների իրագործման համար։»

«Պատմությունը, որը մեծ ԵՄ-ը սահմանել է Իր խոսքում՝ մարգարեական շղթայում օղակ առ օղակ միավորելով՝ անցյալի հավերժությունից մինչև ապագայի հավերժություն, մեզ ասում է, թե այսօր որտեղ ենք գտնվում դարերի ընթացքի մեջ, և թե ինչ կարելի է սպասել գալիք ժամանակում։ Այն ամենը, ինչ մարգարեությունը կանխասել է, որ պետք է կատարվի մինչև ներկա ժամանակը, արձանագրվել է պատմության էջերում, և մենք կարող ենք վստահ լինել, որ այն ամենը, ինչ դեռ պիտի գա, կկատարվի իր կարգով։»

«Երկրի վրա եղած բոլոր տիրապետությունների վերջնական տապալումը հստակորեն կանխասված է ճշմարտության խոսքում։ Այն մարգարեության մեջ, որ արտասանվեց այն ժամանակ, երբ Աստծուց վճիռ հռչակվեց Իսրայելի վերջին թագավորի վրա, տրված է այս պատգամը. «Այսպես է ասում Տեր Եհովա Աստվածը. Հանի՛ր խույրը և վերցրո՛ւ թագը. … բարձրացրո՛ւ խոնարհին և նվաստացրո՛ւ բարձրին։ Ես պիտի շուռ տամ, շուռ տամ, շուռ տամ այն, և այն այլևս չի լինի, մինչև որ գա Նա, Ում իրավունքն է այն, և Ես պիտի տամ այն Նրան»։ Եզեկիել 21:26, 27։

Իսրայելից վերցված պսակը հաջորդաբար անցավ Բաբելոնի, Մարա-Պարսկաստանի, Հունաստանի և Հռոմի թագավորություններին։ Աստված ասում է. «Այն այլևս չի լինի, մինչև գա Նա, Որի իրավունքն է այն, և Ես կտամ այն Նրան»։

«Այդ ժամանակը մոտ է։ Այսօր ժամանակների նշանները վկայում են, որ մենք կանգնած ենք մեծ և հանդիսավոր իրադարձությունների շեմին։ Մեր աշխարհում ամեն ինչ խռովության մեջ է։ Մեր աչքի առաջ կատարվում է Փրկչի այն մարգարեությունը, որը վերաբերում է Նրա գալուստին նախորդող իրադարձություններին. «Կլսեք պատերազմների և պատերազմների լուրերի մասին…. Ազգ ազգի դեմ պիտի ելնի, և թագավորություն՝ թագավորության դեմ. և պիտի լինեն սովեր, համաճարակներ և երկրաշարժեր՝ զանազան տեղերում»։ Մատթեոս 24:6, 7։

«Ներկան ճնշող հետաքրքրության ժամանակ է բոլոր կենդանի մարդկանց համար։ Իշխանավորներն ու պետական գործիչները, վստահության և իշխանության դիրքեր զբաղեցնող մարդիկ, բոլոր խավերի մտածող տղամարդիկ ու կանայք իրենց ուշադրությունը սևեռել են մեր շուրջը կատարվող իրադարձությունների վրա։ Նրանք հետևում են ազգերի միջև գոյություն ունեցող լարված, անհանգիստ փոխհարաբերություններին։ Նրանք նկատում են այն սաստկությունը, որ տիրապետում է յուրաքանչյուր երկրային տարրի վրա, և գիտակցում են, որ ինչ-որ մեծ և վճռական բան պատրաստվում է տեղի ունենալ,— որ աշխարհը կանգնած է ահռելի ճգնաժամի շեմին։»

«Հրեշտակներն այժմ զսպում են կռվի հողմերը, որպեսզի դրանք չփչեն, մինչև աշխարհը չզգուշացվի իր վրա հասնող կործանման մասին. բայց փոթորիկ է

> կուտակվում՝ պատրաստ պայթելու երկրի վրա. և երբ Աստված պատվիրի Իր հրեշտակներին արձակել հողմերը, այնպիսի կռվի տեսարան կլինի, ինչպիսին ոչ մի գրիչ չի կարող նկարագրել։»
>
> «Աստվածաշունչը, և միայն Աստվածաշունչը, տալիս է այս բաների ճշմարիտ ըմբռնումը։ Այստեղ հայտնված են մեր աշխարհի պատմության մեծ վերջին տեսարանները, իրադարձություններ, որոնք արդեն իսկ իրենց ստվերներն են գցում առաջ, որոնց մոտեցման ձայնից երկիրը դողում է, և մարդկանց սրտերը հալվում են սարսափից»: Education, 178–180.

Այս հատվածը մեր ժամանակի համար մեծ լույս է պարունակում, սակայն այն, ինչ ես ցանկանում եմ մատնանշել, այն է, որ Քույր Ուայթը հստակորեն ցույց է տալիս, որ պատմության այն թագավորությունը, որը նախորդեց Բաբելոնին, Իսրայելն էր, ոչ թե Ասորեստանը։ Պատմության այն թագավորությունները, որոնցից օգտվում են աստվածաբանները, Իսրայելը դուրս են թողնում որպես պատմության թագավորություն՝ չնայած այն զորությանն ու փառքին, որ հաստատվել էր Սողոմոն թագավորի գահակալության ընթացքում, և չնայած ներշնչանքի ուղղակի վկայությանը Եզեկիելի և Էլեն Ուայթի միջոցով, որ Իսրայելի պսակը փոխանցվեց Բաբելոնին։

Եթե ներշնչյալ մեկնաբանությունը կիրառենք պատմության թագավորությունների նկատմամբ, ապա կտեսնենք, որ Իսրայելն անհրաժեշտ է հաշվել այդ թագավորությունների շարքում։ Իսրայելը, Ասորեստանը և Եգիպտոսը պատմության թագավորություններ են, որոնք նախորդեցին Աստվածաշնչյան մարգարեության առաջին թագավորությանը՝ Բաբելոնին։ Ուստի «պատմության» չորրորդ թագավորությունը Բաբելոնն էր, հինգերորդը՝ Մարա-Պարսկաստանը, վեցերորդը՝ Հունաստանը, յոթերորդը՝ հեթանոսական Հռոմը, և ութերորդը՝ պապական Հռոմը, որը յոթից էր, որովհետև ներկայացնում է հեթանոսական Հռոմի երկրորդ փուլը։ Պատմության թագավորությունների շարքում պապական Հռոմը ութերորդն է և յոթից է։

Դանիել յոթերորդ գլխում Աստվածաշնչի մարգարեության թագավորությունները ներկայացված են գազաններով։ Բաբելոնը առյուծն է, որին հաջորդեց Մարաստան-Պարսկաստանի արջը։ Երրորդը Հունաստանն էր՝ ընձառյուծի կերպարանքով, ապա՝ Հռոմը՝ որպես «սոսկալի և ահավոր» գազան, որ ուներ «երկաթե ատամներ»։ Այդ սոսկալի գազանը, համաձայն Դանիել երկրորդ գլխի արձանի, Հռոմն է՝ Աստվածաշնչի մարգարեության չորրորդ թագավորությունը։

Միլլերի հետևորդները չորրորդ թագավորությունը հասկանում էին որպես Հռոմ, ուստի սարսափելի գազանի հատկանիշները ևս այդպես էին հասկանում և գազանի բոլոր մարգարեական հատկանիշները պարզապես վերագրում էին չորրորդ թագավորությանը։ Նրանք այդ հատվածում տեսնում էին հեթանոսական Հռոմի և պապական Հռոմի միջև եղած տարբերությունը, սակայն չէին կարող տեսնել Աստվածաշնչի մարգարեության հինգերորդ թագավորություն, որովհետև նրանք, միանգամայն ճիշտ կերպով, Աստվածաշնչի մարգարեության թագավորությունների առաջին հիշատակությունը օգտագործում էին որպես իրենց հղման կետ։ Բայց երկու Հռոմների միջև եղած տարբերությունը առկա է այդ հատվածում, ինչը մեզ թույլ է տալիս

երկու Հռոմների միջև եղած տարբերությունը դիտարկել որպես երկու թագավորություններ ներկայացնող: Սակայն սա այն կետը չէ, որ մենք այժմ քննարկում ենք:

> Այսպես ասաց նա. «Չորրորդ գազանը երկրի վրա լինելու է չորրորդ թագավորությունը, որ տարբեր պիտի լինի բոլոր թագավորություններից, և պիտի խժռի ամբողջ երկիրը, պիտի ոտնատակ անի այն և պիտի փշրի կտոր-կտոր: Եվ այս թագավորությունից ելնող տասը եղջյուրները տասը թագավորներ են, որ պիտի կանգնեն. և նրանցից հետո ուրիշ մեկը պիտի ելնի. և նա առաջիններից տարբեր պիտի լինի և պիտի խոնարհեցնի երեք թագավորների: Եվ նա Բարձրյալի դեմ մեծամիտ խոսքեր պիտի խոսի, և պիտի հյուծի Բարձրյալի սրբերին, և պիտի խորհի փոխել ժամանակներն ու օրենքները. և նրանք պիտի մատնվեն նրա ձեռքը մինչև մի ժամանակ, ժամանակներ և ժամանակի կեսը: Բայց դատաստանը պիտի նստի, և նրա իշխանությունը պիտի վերցնեն, որպեսզի կործանեն ու բնաջնջեն այն մինչև վերջ»: Դանիել 7:23–26:

Դանիել 2-ում ներկայացված չորրորդ թագավորությունը Հռոմն է: Տասը եղջյուրները ներկայացնում են այն տասը ազգերին, որոնք ներկայացնում են հեթանոսական Հռոմի թագավորությունը, և նախքան պապական Հռոմը 538 թվականին աշխարհի վրա իշխանություն կվերցներ, այդ թագավորություններից երեքը պիտի վերացվեին, կամ արմատախիլ արվեին: Այնուհետև ութերորդ համարի «փոքր» «եղջյուրը», որ ուներ «աչքեր՝ մարդու աչքերի նման, և մեծամեծ բաներ խոսող բերան», պիտի ելներ: Եթե չորրորդ թագավորության մեջ ունենք տասը եղջյուր, և երեքը հեռացվում են, որպեսզի «փոքր եղջյուրը» փոխարինի այդ երեք եղջյուրներին, ապա երբ երեք եղջյուրները հեռացվում են, մնում է յոթ եղջյուր, և փոքր եղջյուրը ութերորդն է, որովհետև Հռոմը միշտ ելնում է որպես ութերորդը և յոթից է: Այս գլխում Հռոմի մասին՝ իր երկու փուլերով, շատ լույս կա, սակայն այստեղ մենք պարզապես բերում ենք երկրորդ վկայություն, որ թե՛ մարգարեականորեն, թե՛ պատմականորեն, Հռոմը ելնում է որպես ութերորդը և յոթից է:

Ութերորդ գլխում մենք գտնում ենք յոթերորդ գլխի ընդարձակումը: Այս գլուխը կրկին նույնականացնում է աստվածաշնչյան մարգարեության թագավորությունները, սակայն բաց է թողնում առաջին թագավորությունը՝ Բաբելոնը, որովհետև երբ Դանիելը ստացավ ութերորդ գլխի տեսիլքը, Բաբելոնի վախճանը արդեն շատ մոտ էր: Այս գլխում Մարա-Պարսկաստանը ներկայացված է երկու եղջյուր ունեցող խոյի միջոցով: Հունաստանը ներկայացված է մեկ եղջյուր ունեցող այծի միջոցով, որի եղջյուրը կոտրվում է, և կոտրված եղջյուրից դուրս են գալիս չորս եղջյուրներ: Այնուհետև Հունաստանից հետո հայտնվում է «փոքր եղջյուր»-ը, և դարձյալ փոքր եղջյուրը ներկայացնում է Հռոմը: Թեև Հռոմը Հունաստանի կայսրության անմիջական ժառանգը չէր, այս հատվածը փոքր եղջյուրը պատկերում է որպես դուրս եկող այն չորս եղջյուրներից մեկից, որոնք առաջացան հունական թագավորության մեջ այն բանից հետո, երբ առաջին եղջյուրը՝ Ալեքսանդր Մակեդոնացին ներկայացնողը, կոտրվեց: Հռոմը հույների ժառանգը չէր, սակայն իր աշխարհակալ նվաճումները սկսեց Հունաստանի շրջանից, և այդ իմաստով այն դուրս եկավ այդ չորս եղջյուրներից մեկից:

Ուստի, ութերորդ գլխում մենք գտնում ենք յոթերորդ գլխի երկրորդ վկայությունը։ Մարա-Պարսկաստանը ուներ երկու եղջյուր, Հունաստանը՝ մեկը, և ապա՝ ևս չորս եղջյուր։ Դա կազմում է յոթ եղջյուր Հռոմից առաջ, քանի որ փոքր եղջյուրը դուրս եկավ Հունաստանի չորս եղջյուրներից մեկից։ Երկուսը գումարած մեկը և գումարած չորսը հավասար է յոթի, ապա Հռոմը՝ փոքր եղջյուրը, ութերորդն է, և նա յոթից է։ Արժե նկատել, որ այս հատվածը, որն արձանագրում է, թե Հռոմը դուրս է գալիս հունական եղջյուրներից մեկից, այն մեծագույն մարգարեական փաստարկներից մեկն էր, որ Միլլերը և նրա գործակիցները պետք է դիմագրավեին իրենց պատմության ընթացքում։

Այդ պատմության բողոքականները պնդում էին, որ Հռոմի փոքր եղջյուրը չէր կարող լինել Հռոմը, որովհետև մարգարեությունը ցույց է տալիս, որ փոքր եղջյուրը դուրս եկավ հույն չորս եղջյուրներից մեկից։ Հետևաբար նրանք փաստարկում էին, որ փոքր եղջյուրը ներկայացնում էր Անտիոքոս Եպիփանեսին, որը Սելևկյան թագավորներից մեկն էր, որոնց պատմությունը շարունակվեց Ալեքսանդր Մակեդոնացու մահից հետո տեղի ունեցած բաժանումից հետո։ Այս հարցի վերաբերյալ միլլերական պատմության փաստարկն այնքան մեծ նշանակություն ուներ, որ 1843 թվականի աղյուսակի վրա ներկայացված էր բողոքական ուսմունքի դեմ ուղղված փաստարկը, որը հիմնված էր այն իրողության վրա, որ Դանիելը տեսավ փոքր եղջյուրը դուրս գալիս հույն չորս եղջյուրներից մեկից, և հետևաբար այն չէր կարող նույնացվել Հռոմի հետ, որովհետև Հռոմը չէր ծագել Հունաստանից։ Այդ փաստարկն ազդեց Դանիելի բոլոր այն հատվածների վրա, որտեղ նույնացվում է Հռոմը։ Բողոքական դիրքորոշումը ներառում էր նաև այն, որ Դանիել տասնմեկի տասնչորսերորդ խոսքի «քո ժողովրդի ավազակները» պետք է լինեին Անտիոքոս Եպիփանեսը։ Հետևաբար միլլերականները այն աղյուսակի վրա, որը Քույր Ուայթը նույնացրեց որպես «Տիրոջ ձեռքով ուղղորդված և չպետք է փոփոխվի», ներառեցին հղում Անտիոքոս Եպիփանեսին՝ ցույց տալու համար, թե ինչու նա չէր կարող լինել այդ չորրորդ թագավորությունը։ Արդյո՞ք Հռոմն է հաստատում մարգարեական պատմության տեսիլքը, թե՞ Քրիստոսի ծնվելուց ավելի քան հարյուր տարի առաջ մահացած սելևկյան մի թագավորն էր ներկայացնում այն զորությունը, որ կանգնեց Քրիստոսի դեմ Նրա խաչելության ժամանակ։

Հարցը, որ կարող էր բարձրացվել, այն է, թե ինչո՞ւ Դանիելին ցույց տրվեց, որ Հռոմը դուրս է գալիս հունական եղջյուրներից մեկից, եթե Հռոմը Հունաստանի անմիջական ժառանգը չէր։ Պատասխանն այն է, որ Հռոմի իշխանության վերելքի սկիզբը սկսվեց այն տարածաշրջանում, որը նախկինում եղել էր հունական տարածք, սակայն ինչո՞ւ մարգարեությունը ներկայացվեց այդպիսի կերպով, որպեսզի այդ շփոթության տեղիք տրվեր։

Գոնե մեկ պատասխան, բացի այն կարևորությունից, որ պետք է նկատել, թե որտեղից սկսեց բարձրանալ Հռոմը, այն է, որ այն հանելուկը, ըստ որի Հռոմը մշտապես հանդես է գալիս որպես ութերորդը և միաժամանակ յոթից է, լուծվում է նրանով, որ Հռոմը կապվում է Հունաստանի տարածքի հետ, որպեսզի պահպանվի հանելուկի այն միտքը, թե Հռոմը յոթից է։ Այդ հանելուկը այդքան կարևոր է, թեև միլլերականները պատմության մեջ իրենց տեսանկյունից երբեք չէին կարող հասկանալ այդ գաղափարը։

Այն փաստը, որ ոչ միայն 1843-ի, այլև 1850-ի աղյուսակի վրա եղած բոլոր հղումները պատկերացումներ են այն թեմաների, որոնք ուղղակիորեն արծարծվում են Աստծո մարգարեական Խոսքում, բացառությամբ այն միակ հղման, որը շեշտադրում է, որ Քրիստոսի դեմ կանգնած իշխանությունը Անտիոքոս Եպիփանեսը չէ, այդ հավելումը աղյուսակին դարձնում է չափազանց նշանակալից: Որքա՜ն տխուր է, որ երբ ադվենտիզմը հեռացավ իր հիմքերից, այսօր իրեն գտնում է ուսուցանելիս, թե Դանիել տասնմեկի տասնչորսերորդ խոսքի իշխանությունը Անտիոքոս Եպիփանեսն է և ոչ թե Հռոմը: Նրանք այժմ ուսուցանում են այն, ինչին միլլերականներն այնքան վճռականորեն հակառակվում էին, որ այդ վեճը ներկայացրել էին 1843-ի աղյուսակի վրա:

Պատմության թագավորությունները ցույց են տալիս, որ Հռոմը բարձրանում է որպես ութերորդը և յոթից է: Յոթերորդ գլխի «փոքր եղջյուրը», որ «մեծ խոսքեր է ասում Բարձրյալի դեմ», բարձրանում է որպես ութերորդը և յոթից է: Ութերորդ գլխի եղջյուրները ցույց են տալիս, որ Հռոմը բարձրանում է որպես ութերորդը և յոթից է:

Հաջորդ հոդվածում մենք կքննենք, թե ինչպես ժամանակակից Հռոմը, ինչպես ներկայացված է Հայտնություն տասնյոթում, բարձրանում է որպես ութերորդը և յոթից է: Այնուհետև մենք կվերադառնանք Դանիել երկուսին և կպարզենք, թե ինչու Դանիել երկուսի չորս թագավորությունները, որոնք Աստվածաշնչյան մարգարեության թագավորությունների առաջին հիշատակումն են, համահունչ են Հայտնություն տասնյոթի ութ թագավորություններին: